

A/SPEC2
Lars Holm
Lars.Holm@socialstyrelsen.se

Undersökningens genomförande

Nationell insamling av registeruppgifter från primärvården

Projektnummer: R54018-2
Diarienummer enkät: 3.5-983/2020

Bakgrund och syfte

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att följa upp primärvården, bland annat utifrån omställningen till en mer nära vård. För att få en mer heltäckande bild av den vård som bedrivs och för att utvärdera och kvalitetssäkra vården är det viktigt att goda förutsättningar finns att kunna följa primärvårdens arbete. Som en del av uppdraget ska Socialstyrelsen därför undersöka rådande förutsättningar för, samt ge förslag till, en framtida nationell insamling av registeruppgifter från primärvården. Inom ramen för det övergripande uppdraget ingår även att Socialstyrelsen ska följa upp fast läkarkontakt.

I dagsläget samlar Socialstyrelsen in uppgifter från den specialiserade vården, men det saknas lagstöd för motsvarande uppgiftsöverföring från primärvården. Om Socialstyrelsens förslag om en nationell insamling av registeruppgifter från primärvården träder i kraft, blir primärvården skyldiga att lämna information till Socialstyrelsen om vårdkontakter som sker i primärvården.

Projektledare för datainsamlingen var Anna Granath, Avdelningen för register och statistik, Enheten för statistik 1. Kontaktpersoner från Enkätstöd vid Avdelningen för analys var Anna Malmborg, frågekonstruktör, och Lars Holm, statistiker.

Omfattning

Objekt och population

Undersökningsobjekten i denna undersökning är vårdcentraler. Populationen omfattar alla vårdcentraler i Sverige.

Urval

Urvalet drogs som ett obundet slumpmässigt urval ur den ram som Socialstyrelsen sammanställt med vårdcentraler och kontaktuppgifter till dessa..

Tabell 1. Population, övertäckning och urval efter sektor (privata och regionala)

Sektor	Population	Bruttourval	Övertäckning	Nettourval
Privat	472	156	1	155
Region	698	236	1	235
Okänd	5	0	0	0
Totalt	1 175	392	2	390

Frågeformulärets utformning

Frågekonstruktören utformade frågorna i samarbete med projektledaren, sakkunnig inom Socialstyrelse samt externa experter. Enkäten skickades även för synpunkter till 2 aktiva verksamhetschefer vid vårdcentraler. Enkäten omarbetades efter att synpunkter inkommit.

Enkäten bestod av 8 huvudfrågor samt 5 följdfrågor beroende på hur de svarat på huvudfrågan vilket gav totalt 13 frågor. Frågorna bestod av en blandning av frågor med fasta svarsalternativ och öppna frågor.

Med referensperiod menas vilken tidpunkt svaren avser, t.ex. idag, förra veckan, senaste tre månaderna. Undersökningen referensperiod var idag, det vill säga dagsläget när enkäten besvarades.

Samråd har genomförts med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och med Näringslivets regelnämnd (NNR).

Datainsamling

Datainsamlingen har genomförts via en webbenkät. Ett informationsbrev med länk till enkäten skickades till vårdcentralerna via e-post och ställdes till verksamhetschef. Datainsamlingen pågick mellan 10 september till 11 oktober. Under insamlingsperioden skickades två påminnelser.

Svarsfrekvens

Det var 226 vårdcentraler som besvarade enkäten. Det ger en svarsfrekvens på 58 procent. Svarsfrekvensen för privata vårdcentraler var 62 procent och för regionalt drivna vårdcentraler 55 procent.

Tabell 2. Svarsfrekvens efter sektor (privata och regionala)

Sektor	Nettourval	Antal svar	Andel svar, procent
Privat	155	96	62
Region	235	130	55
Totalt	390	226	58

Bortfall

Bortfallet består dels av de vårdcentraler som inte alls besvarat enkäten och av partiellt bortfall, dvs. att de inte besvarat vissa frågor i enkäten. Om bortfallet skiljer sig från de svarande, med avseende på undersökningsvariablerna, så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande vara missvisande.

Bortfallet skiljer sig inte mellan privata vårdcentraler jämfört med regionalt drivna vårdcentraler på ett sätt som antas påverka totalskattningarna.

Frågorna i denna undersökning var obligatoriska, varför partiellt bortfall inte förekommer. Enda undantaget gäller fråga 5b, där vi frågat om andel listade patienter med fast vårdkontakt.

Det partiella bortfallet i den frågan var 7 procent (14 av de 210 som angett i fråga 5a att de registrerar fast vårdkontakt. Detta efter logisk upprättning av ett fåtal poster).

Tillförlitlighet

Ramtäckning

Den använda urvalsramen sammanställdes av handläggare på Socialstyrelsens avdelning för analys. Ramen bedöms hålla god kvalitet i avseendet att i den hög utsträckning innehåller Sveriges vårdcentraler med kontaktuppgifter till dessa.

Undertäckningen, det vill säga att vårdcentraler finns i populationen men inte i ramen, torde vara liten då ramen är sammanställd i nära anslutning till urvalsdragning och utskick.

Övertäckning, det vill säga att vårdcentraler finns i ramen men inte i populationen, torde av samma anledning vara liten. Två vårdcentraler i urvalet har identifierats som nedlagda och betraktas därmed som övertäckning, se tabell 1.

Sammantaget måste täckningsproblemen i denna undersökning betraktas som ringa.

Mätfel

I samband med datainsamlingen kan slumpmässiga och systematiska fel uppstå, dessa kallas mätfel. De svar som ges kan vara osäkra eller felaktiga. De kan även bli fel på grund av att de som svarar har missuppfattat frågan. Det finns en rad olika källor till dessa fel, bl.a. mätinstrumentet, informationssystemet och insamlingsättet.

För att minska risk för mätfel har enkäten konstruerats med ämneskunnig, enkätfrågekonstruktör, en statistiker, pilotundersökning samt i samråd med SKR och NNR.

Bearbetning

Vid den manuella och maskinella bearbetningen av datamaterialet kan bearbetningsfel uppstå. Exempel på bearbetningsfel är registreringsfel och kodningsfel. Då insamlingen skett via en webbenkät med fasta alternativ bör registreringsfelet var litet. Resultaten har kontrollerats med avseende på rimlighet.

Beskrivning av data***Statistiska mått***

Från undersökningen redovisas andelar, för riket och för sektor (privat/region)

Jämförbarhet***Jämförbarhet över tid***

Det är första gången Socialstyrelsen genomför denna undersökning.

Tillgänglighet

Socialstyrelsen publicerar rapporten på www.socialstyrelsen.se under våren 2021.